

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Naša cesta četrt let valja s politično vred bo v Mariboru s počitnjenjem na dan za četrt leta 8 K, poi leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Maribor je počitni na četrt leta 8 K. — Načrtna se počitni na: Upravnitve "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — Leta od depozita do obveznosti. — Četrt leta 8 K. — Uradništvo: Korotka četrt leta 6. — Hesopil se za uradilo. — Operativno: Izvedeno, izkoristil in razkrivljeno. — Za izkoristil in operativno potrebitve na zaledet 48 vrn. ali kar je isto, i kreditni kontinentali preostava stane 20 vrn. Za izkoristil ogromne potrebitve pageti. V edinstvu, železniški izkoristil 18 vrn. — Izkoristil se uporablja do tretje opštine. — Maribor je počitni na: Št. 12. —

Dvojno zvišanje.

Južna železnica je sporazumne z deželno vlado zvišala ceno vožnje po železnicah v Sloveniji za 200%, to se pravi, da mora od 18. aprila 1919 naprej popotnik plačati za vozni listek namesto 1 K — 3 K. Vožnja III. razreda v Ljubljano stane n. pr. sedaj iz Maribora 38 K 40 v., docim si plačati poprej samo 12 K 80 v. Gospodje, ki so zvišali cene voznim listkom na tako neprimerno višino, se izgovarjajo, da so te morali storiti, ker so mórali železničarjem radi njih slabega položaja zvišati plače. Ta izgovor pa ne drži. Mi privoščimo pridnim železničarjem bolše plače, ker s staro, nizko plačo res niso mogli živeti. A prav ni, da so se enakomerno zvišali tarifi. Za III. razred, v katerem se vozi ubogo ljudstvo, naj bi ostali pri starih cenah, gospodski ljudstvo in bogataši, ki se večinoma za zabavo po „kšetu“ vozijo v II. in I. razredu, pa bi naj plačali magari za 300—500% več kot dosedaj. Saj so vojni dobčkarji, židje in milijonarji, spravljal med vojsko na račun ljudstva — mastne dobčke v svoje žep. Zahteva kmečkega in delavskega ljudstva je, da se takoj prekliče zvišanje tarifov za III. razred, zvišanje za II. razred ostane veljavni, a za I. razred se naj tarif zviša vsaj za 500 ali 600 %. Ce pa se to ne zgodi, pa zahtevamo, da se dene krive, to je gospode od južne železnice in od deželne vlade, ki so sodelovali pri tem krivičnem zvišanju, na zatožno klop. Ce so kneta kaznovali, -ako je prodal 1 liter mleka 1 v dražje, kakor je bila prej cena, se morajo še bolj hudo kaznovati ljudje, ki hočejo v Jugoslaviji izžemati ubogo ljudstvo. Na shodih in po svojih poslancih bomo takoj dolgo ugovarjali proti zvišanju tarifa v III. razredu, da se mora ustreči naši upravljeni zahtevi.

Obenem pa z vso odločnostjo tudi zahtevamo, da se naj razmeram primerno zvišajo tudi plače železniškim delavcem, uslužencem in nižjim uradnikom. Vprašamo samo: Ali more delavec, ki dela na progi in ima temeljne plače (dnevne) samo 2 K 60 v., z dokladami vred skupaj samo 7 K, plače na dan, preživljati sebe in svojo rodbino. Od zvišanja cen voznih listkov se naj zvišajo plače in dnevne ne vsem ubogim nižnjim uradnikom, uslužencem in delavcem. Nikakor pa se naj plače in dnevne ne zvišajo nemškim, nemčurškim in socialdemokraškim hujškačem, ki rovarijo proti Jugoslaviji in hujškajo-

na Strajk. Te zagrizence, ki jim diši sicer naš kruh in pečenka, a jim smrdi slovensko ime, mora vlada čimprej poslati brezplačno v Nemško Avstrijo.

Deželna vlada je zvišala tudi cene v bolnišnicah. V III. razredu znaša zvišanje 75%, v II. samo 2 K, v I. 12 K. Torej je zopet najbolj obremenjeno ubogo ljudstvo. To pa je že od sile. Kaj takega si ne bomo dali dopasti. Bogati veržnik ali milijonar lahko plača tudi 100 K na dan, a ubog kočar ali obrtnik ne more plačati 7 K 50 v za bolno osebo. Nasledek bo, da bo našemu ubogemu ljudstvu odslej zaprta pot v bolnišnice. Ali je deželna vlada padla na glavo, ko je napravila tak sklep? Ko je bil dr. Verstovšek poročevalc o bolnišnicah, je varoval kmetske in obrtnike pred plačevanjem oskrbnine v bolnišnicah in jim šel na roko. Kje pa je sedaj? Pozivamo ga, da se zavzame za svoje ljudstvo!

K preosnovi šolskega zakona.

LVelika vedenja našega naroda pripada kmetju stanu in prav temu stanu preti resna in nevarna kriza. Svetovna vojna je pokazala, da je kmetčki stan že zato, ker nam doavlja najpotrebnejše k življenju, vsakdanji kruh, brez vsega dvoma najvažnejši stan v državi. Tudi naši novi domovini, Jugoslaviji, bo ravno kmet najtrdnejši steber, zakaj prihodnjost in pročit naše izrečen kmetijske države bo v prvi vrsti odvisen od tega, kako bo v njej podprt njen glavni steber — kmetski stan. Gleda tega vprašanja pa smo mi Slovenci pač lahko ponosni. Naš kmet je razumen in delaven, naše kmetijstvo je in bo v Jugoslaviji prav gotovo na prvem mestu. Toda to razveseljivo dejstvo nas ne sme zapeljati, da bi postali slepi in gluhi za nevarnosti, ki groze izpodkopati to navidezno trdno stoječo oporo naše domovine.

Je že res: naši kmetski domovi niso porušeni, naša polja so še primerno obdelana in niso nam potegnili naši prejšnji gospodarji zadnjega repa iz hleva. Tudi ne „poje boben“ po naših vaseh, marveč so kmečki dolgori večinoma poravnani. Da pa smo še kljub vsei grozli, vsemu strahu in žalosti še toliko na dobrem, to je pač v prvi vrsti zasluga našega kmečkega ženstva, naše mladine in naših starškov, saj

zdravi možje in mladeniči so bili itak vsi v vojski. Kes je tudi, da so se že in upajmo, da se še bod povrnile mnoge delovne roke, ki bodo zopet podpirale ljubi domači krov. Toda zavedati se moramo pa tudi, da prihajajo čisto novi časi, ki bodo nalagali kmetu še večje dolžnosti, ter ga obložili še s težjimi bremenimi, kakor je to bilo v predvojnem času povsem običajno.

Plačila države naraščajo grozno. Zato je povsem jasno, da bo država zmagała svoja silna breme na le na ta način, da bo strogo privijala davčni vijak. In ta vijak bo gotovo občutil tudi kmet, davki bodo torej rastli. Potrebščine, katere mora kmet na kupovati, kakor snov za obliko, orodje, sladkor, petrolej, sol itd., bodo sicer cenejše, ali vendar bodo mnogo dražje, kakor pred vojsko. Rokodelci bodo zahtevali za svoja dela plačila, ki ne bodo v nobenih primerih cenami v predvojnem času. Delavska in poselska mezda utegne istotako ostati na višini, a kakovšni se nam poprej niti sanjalo ni. Seveda bodo nasprotno tudi kmetijski pridelki obdržali ceno, ki bo primerna toliko večjim stroškom pridelovanja. A višja cena kmetijskih pridelkov bržas ne bode toliko krasna, da bi se lahko pokrivali tudi višji stroški kmetijskih obratov. Treba bo pač vstrajnega dela, torej še večjega napora, kakor doslej, da se bo iz matere zemlje iztisnilo čim več dohodkov.

Toda ravno pri tem pa nam grozi skrajno nevarna ovira: našim kmetijam bo namreč prav zelo primanjkovalo delovnih moči, da niti ne bo lahko obdelovati zemlje v taki meri, kakor doslej, nikar še le v večji, kakor bo živa potreba. Pomislimo, koliko najboljših delovnih moči nam je vzela vojna! Koliko moških, ki so poprej služili kot kmetijski delavci, je vojna odstujila njihovemu poklicu, da se bodo sedaj raje vrivali v tovarne, kakor da bi delali na kmetijah. Tudi ženske silijo v službe v mesto. Tam jih plačujejo dragi, saj imajo denarja, kakor smeti. Na kmetijah pa ostanejo marsikje le še nedorasli otroci, žene in mož, če ga ni vzela vojna. Ako torej hoče kmet sebi in — bodimo odkritosrčni — tudi drugim zagotoviti obstanek, bo moral pritegovati h kmetijskemu delu celo svoje nedorasle, torej šolske otroke, in to še v večji meri, kakor v predvojnem času. Ni drugogar izhoda, čeprav se pogosto in strogo povdarda, kmetijska mladina se ne sme v šolski dobi tolike uporabljati za težka domača dela, da se ne ovira in duševnem in telesnem razvoju.

In lilije, take, kakor jih je lansko leto toliko svetelo na pivovarnarjevem vrtu.

Tudi jaz sem videla lilije in rože. Kako neki je to mogoče? Kar pamet mi zastaja."

"Draga moja!" vdihne Janez. "Ne varaj sama sebe z napačnimi upi. Sanje so svarne, pravi pregorov, to je samo tolažba, ki nama jo je poslal Bog na potovanje."

"Saj to je isto!" vzkljukne deklica veselo. "Zdi se mi, da imam od snoči Marijo še mnogo rajši. Ko bova doma, poprosim cerkovnikovo Marijanico za malo srebrnega papirja, da podobi pod lipo tudi naredim tako krono s sedmimi zvezdami in ako bova še zmogla, podoba tudi dobi obleko z zlatimi cveticami. Zdaj pa se požuriva, predno sonce ne prične žgati, pa za palico primi, pot postaja ozka in robata. Zdi se mi, da sva zašla med pripovedovanjem."

"Katica, pazi na pot. V kolenih že čutim noč utrujenost; čutim, da danes ne bom mogel hoditi deset ur."

"Nič ne skrbi, Janez!" odgovori ona ter zmanjša korak. "Na ravni pustišči, kakor je ta, se človek vedno spozna, in tam v daljavi vidim že dva zvonika, kot so mi rekli davi."

"Kako daleč sta pač, Katica?"

"Kako poldrugo uro. — Ali boš mogel še takoj daleč hoditi?"

"Da, ako bočeva včasih malo počila."

"Samo povej, kadar boš truden. Zdaj pa zoper molčiva, sicer še prej opešaš."

(Dalej prihodnjič.)

LISTEK.

Vojniški novince.

Belgijska povest,

Spisal Franjo Kunšans; preložil za "Slov. Gospodarja" Al. B.

(Dalje)

"Ti si bil tudi zraven, Janez, to si pač lahko misliš. Oh, kako je bilo lepo! Le poslušaj! Najemna — dobra žena je, Bog ji poplačaj! — me je peljala v majhno kamričko spat. Ko sem bila sama, sem pokleknila in molila k Materi božji, ki je stala tam na omari. Ne vem, koliko časa sem molila, a ko sem vratila, se mi je vrtelo v glavi in skoro sem se onesvestila, vsaj zdeleni se mi je tako. Med tem je bila luna izšla in tako jasno svetila skozi okno, da je bilo mogoče razločiti v sobi vsako stvarco. Položil sem čelo na steklo v oknu, da si glavo malo ohladim, potem pa se vlegla napol oblečena na posteljo, da bi bila davi takoj pri roki. Spati pa vendar nisem mogla, luna mi je svečila ravno v oči in vedno sem imela pred očmi kovača, ki je v njej. Ne vem, ali sem nazadnje vendar zaspala; pa je že moralno biti tako, ker čuj, kaj se mi je zgodilo. Naenkrat je luna dobila usta in lepe modre oči, pričela rdeči kot jabolko ter se mi smehtati prijazno, da me je kar pretreslo. Vse svoje žive dni nisem videla žene tako prijaznega obraza, kajti ako bi kje bila kakšna takšna, bi ljudje poklekali pred njo. Polagoma so luni zrast-

le roke in noge in dolga obleka z velikimi, zlatimi cveticami; na glavi je imela srebrno krono s sedmimi svetlimi zvezdami. In naenkrat je bila tu žena, ki je dete nosila v naročju, lepše nego angeli v nebesih. In, o Bog, Janez, bila je naša ljuba Gospa iz kamrice, ki je bila oživila, z našim Izveličarjem na roki, ki se mi je nasminal in mi migal. Zdaj pride poše lepše. Ne vem, kako je prišla v kamrico, a sedela je na stolu za oknom in tudi ti si videl Maten božjo s svojimi slepimi očmi, kajti skupaj sva padla na kolena in dvignila roke, kot bi klicala na pomoč Mater božjo. In zdaj se je pričela prav počasi bližati skozi okno v kamričko. Rekla je nekaj detetu Ježušku in dete se je s prstom dotaknil svojih oči in u Janez, si zaklical z velikim veseljem: Vidim, vidim! Mene je to tako pretreslo, da sem iz spanja planila po koncu, pa ni bilo res. Samo sanjalo se mi je; kajti luna s kovačem je še plavala na nebu in svetila, podoba Materje božje pa je še mirno stala na omari. Ali te sanje pomenijo kaj dobrega?"

Umolknila je in čakala odgovora. Mlađenec pa pravi po kratkem premolklu:

"Katica, kako lepo znaš pripovedovati. Srce mi je od veselja utripalo, ko si govorila; zdelo se je mi, da vse vidim pred sabo in ko si rekla, da se je Ježušček dotaknil mojih oči, sem občutil nekaj, česar ne morem popisati. In Našo ljubo Gospo sem viden, tako jasno in razločno, da bi lahko v pesek narisal zlate cvetice, ki so se ji lesketale na obleki."

"Kakšne cvetice si videl, Janez?"

"Velicke rože."

"Jaz tudi; to je čudovito."

Casi so resni; tudi kmet že ve ceniti šolsko izobrazbo. Ko vsi drugi stanovi zahtevajo več splošne izobrazbe, tudi kmet noče in ne sme zaostati! Toda opravičena pa je zahteva, da se Solske razmere urede tako, da bodo kmečki otroci deležni kar največ duševnih dobrot še, da se pa ne bodo zavoljo tega odrujevali svojemu kmetiskemu poklicu in da jim bo mogoče biti svojim z delom preobloženim staršem v pomoč tuai v času, ko pojavajo v šolo.

Torej: otrok naj služi šoli in domu. Naj si prisnava splošne izobrazbe v Šoli in stanovske doma in budi staršem krvavo potrebna opora! Oboje je nemogoče, bo ugovarjal marsikateri. Mi pa trdim, da je mogoče in hočemo prihodnji priobčiti lasne predloge, ki ne bodo na kvar ne duševnemu, niti telesnemu razvoju mladine, ki pa bodo primerni razmeram Kmetiskega stanu.

Šest temeljnih zmot socijalne demokracije.

Kristjani imamo šest temeljnih resnic, ki so tudi temelj krščanskega življenja. Te se glasijo:

1. da je Bog;
2. da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje;
3. da so tri božje esebe: Oče, Sin in Sveti Duh;
4. da se je Bog Sin, druga božja oseba, včlovil, da bi nas s svojo smrto na križu odrešil in večno zveličal;
5. da je človeška duša neumrjoča;
6. da je milost božja k zveličanju potrebna.

S temi resnicami se tudi strinja zdrava pamet.

Nasproti tem resnicam ima socijaldemokracija šest temeljnih zmot.

Te šestere temeljne zmoti in njihove posledice so:

1. da ni Boga, ker ga ne vidimo z očmi. Dosledno se mora reči, da ni pameti, ker je ne vidimo, zato človek ni nič drugega kakor nespa-metna žival ali bolje nespametna zverina, ker se je človek pokazal v svetovni vojski tako krvolčnega kakor ni nobena zverina;

2. da ni po smrti nobenega povračila. S smrto je vsega konec. Dosledno se mora reči, človek crkne in ne umrje. Dosledno je tudi, da tudi v Evropi pride afričansko ljudstvo do veljave, saj če človek ni nič drugega kakor žival, zakaj i e bi ljudi klali in žrli. Torej v Afriko po črnej človeške mesarje, da začnejo tudi v Evropi izvzvati svojo obrto;

3. da ni presvete Trojice. Na zemlji pa ni po sv. Trojici posvečene družine, zato proč z zakonom, pa v čast vlačugarstvo. Zakon se mora dosledno odpraviti, proglasti vlačugarstvo kot zakonito, zakonsko zvestobo in ljubezen se zasleduje in kaznuje;

4. da ni božjega Odrešenika, ki je naredil iz ljudi otroke božje. Ljudje smo vsi enaki. Živila enakost! Proč s stanovi, še posebno proč s kmečkim stanom! Delajo naj slabii in naj bodo sužnji močnih. Ko pa več niso za delo, se v vodo pomčejo ali pa postreljajo;

5. da ni človeška duša neumrjoča. Dosledno je tudi, da ni vesti da ni greha, da ni hudo delstvo, da ne sme biti nobene kazni, nobenega sodnika, toraj živila prostost hudebnih jezikov, roparjev, latov;

6. da ni potrebna človeku višja pomoč, ki jo imenujejo kristjani milost božja. To mora nadomestiti komunizem ali boljševizem. Odpravijo se vse pravice, vse zasebna last, vse, kar ima in da zemlja, vse se lahko vzame, kdor hoče, samo če je tako močen, če ima tako trdo pest. Torej trda pest vladaj, šipka pa delaj. Mož v senki puši, žena pa se muči v žarkem soncu. Močni lenuh dremlji pod drevesom na blazinah, šipki siromak pa jeci in vzdihaj pod krtutim jarmom enako črni živini.

Takšne zmoti naj zavladajo, — človeški rod, tebe pa mora biti konec.

Plačevanje zavarovalnin inozemskih zavarovalnic.

Predsedstvo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je glede ureditve plačevanja zavarovalnin ali zavarovalnih premij inozemskih zavarovalnih družb izdalo sledečo naredbo:

Mnogi državljanji kraljestva SHS, ki žive v Sloveniji in ki imajo zavarovalne pogodbe z inozemskimi zavarovalnicami, vsled ukinjenja prometa poštнимi nakaznicami ali vsled ukinjenja poštnohramnilnega prometa s poštnohramnilnim uradom na

Dunaju, ne morejo plačevati zavarovalnin, bodisi, ker ne vedo, kje se nahaja plačilnice, kjer bi mogli plačevati zavarovalnino, bodisi, ker jim ni znano, ie-li so še stare plačilnice veljavne ali ne.

Vsi tisti, ki so sklenili zavarovalno pogodbo s kako inozemsko zavarovalnico ali zavarovalno družbo, in takih je v Sloveniji veliko število, se pozivajo, da najpozneje do dne 5. maja 1919 napravijo pisemno nekolkovano vlogo na predsedstvo deželne vlade v Ljubljani, v kateri mora biti označeno imenotične inozemske zavarovalnice, s katero je bila pogodba sklenjena, nadalje svoje ime in svoj naslov, življenjsko zavarovanje ali zavarovanje proti požaru, številko zavarovalne police, zavarovalni znesek, zavarovalnino in rok, do katerega mora biti zavarovalnina poravnana in končno je še v vlogi navesti, na kak način je bila plačana zadnja zavarovalnina ali po poštni nakaznici in na kateri naslov, ali po poštni položnici poštnohramnilnega urada na Dunaju. V zadnjem slučaju se mora navesti število položnica poštnohramnilnega urada na Dunaju.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani upa preprečiti na ta način, da bo naše ljudstvo obvarovano skode, ki bi je sicer utegnila začeti brez lastne krivide.

Razne politične vesti.

Vprašanje slovenskih napisov. Z žalostjo moramo konstatirati, da je danes v Mariboru še pravzaprav zelo malo slovenskih napisov. Še niti naši ljudje nimajo izrazitih slovenskih napisov. In s posebnim apetitem zhabajo naši narodajaki iz mest ter rodoljubi z deželi v trgovinah in gostilnah, ki imajo prešerje nemške napis. Mnogim se zdaj vprašanje napisov premalenostno. Ko pa prihajajo razne entitete komisije in oposlanstva druga za drugo v Maribor in vidijo skoro same žavabske napis, kaj si mislijo o Mariboru. Odslej moramo z vso odločnostjo zhabevati vsaj od trgovcev, go stiščarjev in obrtnikov slovenske napis. Kdor bo tež zahtevi klijuboval, se mnaj enostavno odvza me koncesijo!

Uspeh bavarskih kmetov. Na Bavarskem so prišli na krmilo nedavno boljševiki. Grozili so, da bodo odvzeli kmetom vsa posestva in jih bodo razdelili. A rdečkarji so se zaračunali. Bavarske kmetiske zveze so preprečile uvoz živil v glavno mesto Monakovo, kjer je sedež socijalnih demokratov in boljševikov ter njih vlade, in glad je prisilil boljševike, da so se udali. Boljševiška vlada se je zrušila. Slovenski kmetje, tudi vi se organizirate v Slovenski Kmetski Zvezi. Tudi pri nas bo treba kmetskemu ljudstvu organizirano nastopiti.

Kako je na mirovni konferenci. Prav težko se zve kaj točnega s konferenco. Časopis pa pišejo vse skrižem. Posebno italijanski in nemški listi si izmišljajo raznovrstne laži. Toliko je sedaj glede določitve mej gotovo, da smo Slovenci na severu dosegli vse, kar smo zahtevali: Maribor, Špilje, Radgona, Lendava, Št. Gothart, Velikovec in Celovec pripadajo Jugoslaviji. Glede mej proti Italiji pa bo pada odločitev v nekaterih dneh.

Vsiljivost socijal-demokratičnih agitatorjev. Na vse zadnje ne bo več človek nikjer varen pred social-demokratičnimi agitatorji. Če lo na stezi se človeka lotijo, pa mu vsiljujejo svojo lažnivo robo sladko drugi ostudno robati, eni obetajo paradiž, kakor v deveti deželi, drugi odirajo duhovnike na meh s svojimi strupenimi jezikiki. Če celo nadležni pa so tudi ljudje, če se kateri priklati na dom. Tukaj te hoče pridobiti za največjega nevredueža v angelja, nasproti pa ti ne pusti na možu poštenjaku niti enega lasa več celega. Razne živali so bile vsiljive v strelskih jarkih, a vsiljivost social-demokratičnih agitatorjev jih daleč prekaša.

Socialni demokratje popisujejo. Socialnode mokracija popisuje po hribih in dolinah, kaže in gre. Papir seve je potrebljiv, a drugač je človeško srce. To hoče pošteno ostati in se studom in gnevom obrača proč od onih, ki ga bi radi po vsej sili prišteili socialdemokratični gardi. Svojih imen ne damo socialdemokraciji, temuč edino le Slovenski ljudski stranki in Kmetski zvezi, katera stoji na večnoveljavni podlagi krščanske pravljnosti. Drugam razpisati svoja imena bi se reklo oskruniti poštena slovenska imena.

Socialni demokratje obljubljajo zlate čase. Social demokratični govoriki se široko-ustijo na shodih, da bodo napočili dobri časi, če oni dobijo vse v svoje roke. Toda Nemčija in Rusija nam kažejo dovolj, kakšni so ti dobri zlati časi, ki jih da socialdemokracija, le povejte po resnici o strahotah in grozotah, ki se dogajajo v Berolinu, Monakovem in Petrogradu ter drugod, koder je zavladala socialdemokracija. To je joj in gorje, kakoršnega še ni videl človeški rod.

To nič ne dé, če jih nekaj pobijejo. Tako se dranejo govoriti socialdemokratske duše. Tako toraj! Kam so prišli? Ali smo še v Evropi ali pa že v Afriki, kjer se ljudje kolijo in pobijajo pri divjakih kakor živina. — Kdo se ne bo zgražal nad takimi besedami?

Slov. Kmečka Zveza je priredila te dni v mariborski okolici večje število shodov. Prvi shod se je vrnil dne 22. aprila zvečer v krčevinski Šoli. Shoda se je udeležilo nad 200 naših najboljših ljudi iz Krčevine in Leiteršberga. Shod je pozdravil nadučitelj Pučelik, ki je povedal, da ga iskreno veseli, da je SKZ priredila shod za naše ljudstvo. Otvoril je zborovanje o Bernardu. Za predsednika je bil izvoljen gerent Inkret. Govorili so: državni poslanec dr. J. Hohnjec, dr. Leskovar in urednik Žebot. Ustanovila se je krajevna organizacija SKZ. V odboru sta generali Inkret in Janžekovič ter možje: Babič, Požavko, Kraner, Žižek, Vučler, Cvikel, Bauman, Blaževič, Skof, Repina, Ferk, Spindler, Vešner, Cesarsko, Kokol, Serp in o. Bernard. Odbor ima prihodnjo nedeljo, dne 27. aprila, točno ob 11. uri dopoldne v krčevinski Šoli svojo prvo sejo. Pridejo naj vsi odborniki. Izvolile se bo predsedstvo in določilo nadaljnje delovanje odbora.

Shod SKZ pri Sv. Marjeti nižje Ptuj je bil na pretekli pondeljek izredno dobro obiskan. Predsedoval je župan Rižnar. Poročilo prof. Vesenskaja je bilo soglasno odobreno; njemu in Jugoslov. klubu se je izrekla zahvala in zaupanje. Sv. Marjeta je naša trdnjava. Vsi naši možje in mladeniči stojijo na krščanskem kmečkem stališču. Krasno uspeva naša kmetijska podružnica.

Tedenški novice

Občni zbor Slovenske krščansko-socijalne zveze se vrši dne 30. aprila ob 2. uri popoldne v dvorani katoliškega delavskega društva v Mariboru, Flosarjeva ulica. Vabimo vse naše redoljube, ki se zanimajo za našo izobraževalno in mladinsko organizacijo, da se gotovo udeležijo tega zborovanja.

Zrinski in Frankopan, prva jugoslovanska mučenika, sta bila dne 30. aprila 1671 v Dunajskem Novem Mestu obglasnjena, ker sta hotela združiti vse jugoslovanske pokrajine v skupno kraljestvo, neodvisno od habsburško-nemške nadvlade. Dolgo časa so si že Hrvati prizadevali, da bi pripeljali telesne cstanke teh mučenikov v domovino, v Zagreb, a še sedaj, ko smo res dosegli ujedinjenje vseh Jugoslovjanov v skupno kraljestvo, se jim je to posredilo. V torki, dne 29. aprila, bodo pripeljali zemeljske ostanke Zrinskega in Frankopana iz Dunajskega Novega Mesta v Maribor, kjer se vrše že velike priprave za slovensen sprejem. Kolodvor bo okrašen, zastopane bodo šolske oblasti, uradništvo in vojašvo. Na kolodvoru bo igrala vojaška godba, pele se bodo slovenski himne, topovi bodo s strelijanjem pozdravili prihod ostankov jugoslovanskih mučenikov. Posebno odposlanstvo bo v Spilju sprejelo vlak in ga po potem spremhalo iz Maribora do Zagreba. Pozivamo naše ljudi ob drugih postajah od Spilja do Brežic, da se pripravijo za slovensen sprejem. Natančnejša navodila bodo poslala pristojne politične oblasti. — Telesni ostanki bodo v Zagrebu na obletico smrti, 30. aprila, slovensko pokopani.

Nemci zbirajo zlato in srebro za Nemško Avstrijo. Od vseh strani dobivamo poročila, da agentje nemških denarnih zavodov (bank, hranilnic in posojilnic) kupujejo po naših krajinah zlat in srebrni denari. Plačujejo ga za vsako ceno. Zbrane zlatnike in srebrne utihotapljajo potem v Nemško Avstrijo. In naši ljudje so tako nespametni, da za slab nemški papir prodajo zlato in srebro, ki ima trajno vrednost. Na ta način zmanjšujejo vrednost našega denarja, kajti čimveč je v državi zlata in srebra, tem višje stoji vrednost našega denarja. Ne dajajte torej nemškim agentom za noben papirnat denar svojega zlata. Če ga pa že hočete oddati, pa ga ponudite v nakup kakemu slovenskemu denarnemu zavodu. V Mariboru zamenjajo starci zlati in srebrni denar slovenski denarni zavodi: Spodnještajerska ljudska posojilnica v Stolni ulici, Posojilnica v Narodnem domu in Ljubljanska kreditna banka v Gosposki ulici.

Potna dovoljenja. Vsaka oseba, ki hoče potovati izven svoje občine v katerikoli kraj našega kraljestva, mora imeti potno izkaznico ali potno dovoljenje. Potna dovoljenja za potovanja v okraju izdajajo županstva, za potovanja izven okraja, toda ne izven kraljestva v inozemstvo, pa pristojna okrajna glavarstva, oziroma policijske oblasti. Za potovanje v inozemstvo v naše kraljestvo in za potovanje iz na-

lega kraljestva v inozemstvo je treba posebnega, pravilnega potnega lista. Potovanje v neprijateljske države vobče ni dovoljeno. Le v posebno ozira vrednih slučajih sme izdati tozadevno potno dovoljenje vzhodno vojno poveljstvo. Za potovanje iz Ogrskega ali na Ogrsko se ne izdaja nobeno potno dovoljenje. Kdor želi potovati v inozemstvo, mora vložiti tozadevno prošnjo na pristojno občinsko, oziroma politično oblast. V prošnji morajo biti navedeni razlogi potovanja ter tudi država, v katero se namenava potovati. Dotična občinska, oziroma policijska oblast pošle prošnjo svoji višji oblasti ter se hkrati izjaviti o potrebi potovanja in o zanesljivosti prositeljevi. Višja oblast predloži prošnjo ministru za notranje zadeve, ki končno odloči o prošnji. Vsak potni list mora imeti sliko ali fotografijo. Ako je potovanje neodložljivo in nujno potrebno, se sme za izdajo potnega dovoljenja prositi tudi brzojavno.

Izprememba časa. V Jugoslaviji se ne bo za letje uvedel poletni čas, kakor je bilo to med vojno. Ta izprememba časa je bila nemškega izvora. Tudi na Češkem se ne uvede. Pač pa se bo pri nas po šestih poročilih skoraj gotovo uvedlo s 1. majem novo šteje ur, namreč od 1 do 24 in sicer od polnoči do polnoči. Namesto 1 popoldne bomo rekli 13 in namesto 2, 3, 4 popoldne itd. bo 14, 15, 16 itd. Na plakatih za gledališče bo n. pr. napisano: Predstava se prične ob poldvajsetih in konča ob trijetrti na triindvajset. — Skraj bo sicer to malo nerodno in še vzbujalo smeh, sčasoma se bomo pa privadili in priznali, da je praktično, ker ne bo treba vedno dojavljati: popoldne in popoldne, po času ali pa noč itd.

Dar ameriških Slovencev dr. Korošcu. Ameriški Slovenci in Slovenke so ministrskemu poepredsedniku dr. Antonu Korošcu v znak priznanja za njegovo delo za ujedinjenje Jugoslovanov poklonili dragocen dar in ga po posebnem kurirju poslali preko Pariza v Beograd. Dar obstoji iz zlate ure, verižice in obeska. Ura ima napis: Ameriški Slovenci in Slovenke svojemu voditelju.

Predprodaja vstopnic za sobotno in nedeljsko ljudsko igro »Graničanje« ali »Prošenje na sv. Elija dan« je v trgovini V. Webla na Glavnem trgu. Vstopnice se dobivajo od danes naprej vsak dan.

Požar za pisanko. Iz Dramelj nam pišejo: Na velikonočno nedeljo popo noči so zgoreli župnijski svinjaki, svinje in kuretina. Škoda je velika, zlasti še v tej draginji!

Nove poštne znamke. Ministrstvo za pošto in brzejav bo izdalо nove poštne znamke, ki bodo nosile sliko kralja Petra z narodnimi okrasi. Napisi na znamkah bodo v latinici in cirilici.

Osepnice se v mariborskem okraju močno širijo. Pozivame ljudi, naj vsak posamezni slučaj obolenja takoj naznanijo okraj glavarstvu, da zdravniki, ki jih je sedaj dovolj na razpolago prečeo obolele in odredijo vse potrebno, da se nevarna bolezen ne razširi.

Obisk ljudskih šol. Ponekod je vojska ljudi tako razvadila, da otrok sploh se pošiljajo več v šolo, ali pa le zelo nerodno. V nekaterih krajih je podtek sploh nemogoč, ker skoro nobeden otrok ne pride v šolo. To zlo se mora na vsak način odpraviti. Naša sveta džeznost je, da skrbimo za to, da se bo mladina kaj naučila, sicer bomo imeli čez nekaj let v mnogih krajih same analfabete. Mariborski okrajni šolski svet je v svoji zadnji seji storil primerne sklepe v tem oziru.

Ali se lahko pošilja vojnim vjetnikom v Italiji denar? Mnogi bi radi poslali svojim znancem denar, a ne vedo, po kateri poti in na kak način bi denar zanesljivo in hitro prišel na naslovilenco. Posebno edposlanstvo se je obrnilo v tem oziru na mednarodno komisijo v Ljubljani, ki pa ni mogla dati natančnega odgovora. Pač pa je obljubila, da bo tekom 14 dni podala tozadevno pojasnilo. Zaradi tega svetujoemo našim ljudem, naj te za sedaj počakajo nekoliko s pošiljanjem denara; kakor hitro dobimo natančnejša navodila, jih bomo objavili v našem listu.

Kako se depisuje našim vojnim vjetnikom v Italiji. Od mnogih strani pribajajo vprašanja, na kak način je mogoče pisati vojnim vjetnikom v Italijo. Na vsa ta vprašanja odgovarjam sledete: Pismo, (oz. dopisnica), ki se hoče poslati vojnemu vjetniku v Italijo naj bo pisano razločno ter kratko in mora imeti na prednji strani natančen naslov vojnega vjetnika, in sicer: ime in predimek, šaržo in kraj, kjer se vjetnik nahaja. To kuvertirano pismo (oz. dopisnico) naj se vloži v drug kuvert, na katero je napisati: Delegazione italiana, Ljubljana. Vse skupaj pa se zopet vloži še v eno kuvert, ki naj nosi naslov: »Slovenski Rdeči križ« Ljubljana, Poljanska cesta št. 4, II. nadstropje, vrata št. 39. Na pismu (oz. dopisnici), ki se pošlje vjetniku, kakor tudi na netranji kuverti, ki nosi naslov: »Delegazione italiana, Ljubljana« mora biti razločno napisano: »Pregionere di guerra.«

Le, ako je pismo, (oz. dopisnica) tako opremljeno, bo prišlo ujetniku v roke, drugače pa ne.

Skrb za obmejne kraje. Naša vlada je prevzela upravo in prehrano obmejnih občin ob demokratični črti, ki so poprej spadale pod Nemško Avstrijo. Na veliki četrtek se je vršilo v Špilju pod predsedstvom mariborskega okrajnega glavarja dr. Lajoviča zborovanje zastopnikov teh občin. Mariborsko glavarstvo je te dni poslalo sladkor, moko, vžigalice in druge potrebuščine prehranilnim edborem v Špilju in Sv. Ane v Slov. gor.

Slovenske župane dobijo obmejne občine Špilje Rače pri Ernovžu, Slatki Vrh, Dražen Vrh, Trate Rožengrunt, Nasova, Ščavnica itd. Te dni bodo imenovani kot gerenti sami slov. može.

Za obmejne šole v Št. Ilju, na Slatkem Vrhu pri Cmureku, v Gor. in Spod. Sv. Kungoti in na vseh šolah v mariborski okolici so imenovani same slovenski učitelji za nadučitelje. S šolskim po ukom se začne dne 1. maja (kjer se še ni začelo) Slovenske stariše prosimo, da pridao pošiljaje svoje otroke v šolo. Zamujeno se mora popraviti.

Kraljica cerkvenega leta — Šmarnice za leto 1919, spisal M. Volčič, župnik v Breznu, izda Cirilova tiskarna v Mariboru, so ravnokar izšle. V mični obliki razpravlja razne Marijine praznike. Obsegajo lepe nauke za Marijine častilce. Ob koncu so pridejane mašne, spovedne in obhajilne molitve in litanijske Matere božje. Cesta lični knjižici s poštino vred znaša K 3.40. Naročajo se v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Častilci Marijini, sežite takoj po tej najnovejši knjižici.

Gospode duhovnike opozarjam na izšlo brošurico »Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov«. Spisal jo je Matija Pirc, profesor v Mariboru. Knjižica je pisana poljudno in jednato in je namenjena v prvi vrsti preprostemu ljudstvu, ki mu je tudi treba poznati našo zgodovino v glavnih potezah, zato naj bi si jo nabavili posamezni člani društva. Cena K 1.—, po pošti K 1.20 je v sedanjih časih naravnost neverjetno nizka. Razpošilja jo pisatelj sam ali pa knjigarni. Pri naročbi posameznih iztisov naj se vpošlje denar obenem z naročbo.

Gospodarske novice.

Mariborsko okrajsko glavarstvo ima sedaj, toliko špeha in masti na razpolago, da lahko vsaka občina dobi kolikor hoče. Glavarstvo poziva občine, naj se mu takoj naznani, koliko špeha rabijo.

Tihotapstvo s konji. Nekemu mlademu konjemu tihotapcu so naše straže ob meji odvzale že 39 konj, ki jih je hotel spraviti čez mejo v Nemško Avstrijo.

V Gradcu stane konjsko meso: od mladih konj 30—40 K, od starih mrh 20—28 K 1 kg. Za govedino pa morsko plačevati Gradčani 50—70 K, svinjetina pa stane do 80 K 1 kg.

Deske, late in drug žagan les ima na razpolago mariborsko glavarstvo in sicer več vagonov. Deske se oddajo samo posestoikom mariborskega okr. glavarstva. Dobi se tudi bodeča žica za ograje, kovaško železo in traverze.

Modra galica je že dospela. Slovenska kmetijska družba v Ljubljani je dobila prve vagonne mode galice. To galico so dobiti že tiste Kmetijske podružnice, ki so jo prve naročile. Druga pošiljatev kmalu sledi. Bojazen, da bodo vinogradniki letos brez galice, ni upravičena. Galice bo dovolj.

Vojaške konje za spomladansko delo na polju oddajajo mariborski vojaški oddelek. Prošnje je treba nasloviti na Obmejno poveljstvo v Mariboru. Iz Maribora se oddajajo konji samo za občine v bližini Maribora.

Trte škropilnice je treba naročiti pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani. Kdor hoče pravočasno dobiti škropilnico, naj jo takoj naroči.

Kmečke zahteve. Iz Studenic nam poročajo: Po rani službi božji na velikonočni pondeljek je pridel poslanec Pišek lep shod SKZ, katerega uspeh so bile sledče resolucije: 1. Naši poslanci naj začastijo vse moči, da bomo imeli Slovenci samoupravo v vseh začevah, ki se tičejo naših dežel. 2. Ker je toliko perečih zadev, ki se pretresavajo med našim ljudstvom, čutimo nujno potrebo, da se skliče prej kot prej deželnji zbor, da bodo poslanci mogli tolmačiti naše težnje. Dalje ko se s tem odлага, vendar bo nezadovoljnost. 3. Osupnilo nas je tako ne-nadno in tako ogromno stopnjevanje železniških tarifov. Protestiramo proti temu in terjamo od vlade, na, prisili južno železnicu, da to narečbo prekliče, ali izdatno omili v prid manjpremožnega ljudstva. 4. Ker nam vedno pretijo vremenske nezgode in bolezni pri živini, naj pomislimo vlada v našo korist, nako se ne bi dača prej spetljati nova državna, oziroma

deželna zavarovalnica. Tuje zavarovalnice sedaj ne bodo delovale in zakaj bi javna uprava rajše ne imela dobička, ki so ga imeli dosedaj judovske delniške družbe. Je še mnogo teženj, ki jim na kratkem shodu nismo mogli dati duška. Z zanimanjem pa prebiramo in odobravamo podobne resolute drugod prirejenih shodov.

Vlagajte prizive proti dohodninskemu davku! Komur je davčna oblast predpisala previsoko dohodino, naj takoj vloži priziv in naj izrecno zahteva, da se ga osebno zaslisi, na kateri podlagi se mu je predpisal dohodninski davek. Pri zaslisanju izpodbijajte na podlagi svojih gospodarskih zapiskov, o dohodkih in izdatkih odmerjeni vam davek! Natanko bomo o tem davku govorili prihodnjih ter dalej pojasnila in navodila.

Klanje telet. Kmečki hlevi so se tekom vojne izredno izpraznili. Kljub temu pa se mesarji vedno kolijo mlada teleta, mesto da bi jih kmetje redili in pomnožili rejno živilo. Pozivamo vladu, da takoj z vso strogo prepove kljanje telet, ki so le količaj sposobni za rejo. Za takia teleta naj bo dovoljena le prodaja za rejo. Naj bi se odredilo, da mora javiti vsak, ki namerava tele prodafi, nameravano prodajo pri županstvu ali morda pri kmetijski podružnici, da bi opozori kmetovalce, ki bi radi kupili teleta za rejo.

Žgane apno (20 vagonov) ima na razpolago načrta za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta 22. Naročite takoj!

Shodi in prireditve.

V četrtek, dne 24. aprila na Težnu ob 6. uri zvečer v gostilni Leber (prej Ilgo) shod SKZ. Udeležite se shoda v obilnem številu posetniki, železničarji, delavci in delavke. Govoraiki iz Maribora bodo poročali o raznih važnih in zanimivih vprašanjih.

V petek, dne 25. aprila v Radvanju ob 6. uri zvečer v šoli shod SKZ. Nastopijo govoraiki iz Maribora, ki bodo razpravljali o raznih perečih gospodarskih in političnih vprašanjih. Gospodarji in delavci, možje in žene vsi na shod! Agitirajte za številno udeležbo.

V soboto, dne 26. aprila v Mariboru v Narodnem domu točno ob pol 8. uri zvečer prireditve ljudske igre s petjem in plesom v treh delih: »Graničarji«, ali »Prošenje na sv. Eja dan«. Pri igri in med odmori igra mariborska vojaška godba. Da je tudi okoličanom omogočen obisk, se igra ponavlja v nedeljo, dne 27. aprila ob pol 4. uri popoldne.

V nedeljo, dne 27. aprila pri Mali Nedelji po rani službi božji v šoli zborovanje Kmetijske podružnice. Na razgovor pride poleg kmetijskih vprašanj tudi dohodnina, davek na vojne dobičke itd. z ozirom na kmetska gospodarstva. — Obenem se vrši shod »Zvezne kmetijskih podružnic v polit. okraju ljutomerskem«. Na dnevni red pridejo ta pot upravne zadeve. — V Makolah po večernicah v narodni dvorani ustanovni shod »Kmetijske podružnice«. Govori nadrevizor Pušenjak.

— Na Muti popoldne ob 2. uri v Ciril Metodovi šoli veselica z poučnim govorom, deklamacijami ter igro s petjem. Ta prireditve bo obenem nekak zaključek delovanja odbotske družbine šole, katera je vsled novih razmer prenehala, ker se je javna šola poslovenila. — V Dobrlivasi na Koroškem ob 10. uri popoldne velik ljudski shod Govorijo poslanca Smodej in Grafenauer ter urednik Žebot in poročnik dr. Grablovič. Sodeluje mariborska vojaška godba. — Pri Sv. Lovrencu na Drav. polju po rani službi božji shod SKZ. Govori član »Narodnega predstavninstva« prof. Ivan Vesenjak. — Pri Sv. Janžu na Drav. polju popoldne po večernicah velik shod SKZ. Poroča član »Narodnega predstavninstva« prof. Iv. Vesenjak o raznih važnih političnih in gospodarskih vprašanjih ter o delovanju poslancev »Jugoslov. klub« v Beogradu. — Pri Sv. Ani v Slov. goricah po rani službi božji v šoli predavanje potovalnega učitelja g. Juraniča o Čebeljarki, popoldne po večernicah pa v bližnjem čebeljaku praktično razkazovanje naprednega čebeljarskega društva. Obenem se bo tudi ustanovila podružnica čebelarskega društva. Čebeljarki, udeležite se tega shoda v obilnem številu! — Pri Sv. Bolfetu v Slov. goricah popoldne po cerkvi enopravilu shod SKZ. Govori član Narodnega predstavninstva profesor dr. Hohnjec. — Pri Sv. Andreju v Slovenskih goricah popoldne po večernicah shod SKZ. Govori član Narodnega predstavninstva prof. dr. Hohnjec. — Pri Sv. Trojici v Halozan po rani sv. maši na prostem pred cerkvijo javen političen shod SKZ. Poroča posetnik Brenčič o delovanju kot biši poslanec ju o sedanjem položaju. — V Rahenburgu popoldne po večernicah v dvorani »Slov. kat. izobraze-

valnega društva igra »Tri sestre«. Prijatelji po štene zabave pridite od blizu in daleč! — V Kozjem ob 3. uri popoldne v prostorih okrajnega zastopa zapen shod pristašev S. K. Z. v svrhu osnovanja okrajne organizacije S. K. Z. za kozjanski okraj. Govori član Narodnega predstavništva dr. Jankovič. Shoda se naj to pot udežije le znacajni in zanesljivi pristaši SKZ pa v kolikor mogoče velikem številu. Javni shodi bodo sledili in se bodo pravočasno naznanili. — V Mariboru v Narodnem domu ob pol 4. uri popoldne ljudska igra »Graničari ali Prešenje na sv. Etijedan«. — V Poljanah po rani sv. maši shod SKZ. Govorijo poslanec Pisek in drugi. — Pri Sv. Tomazu ob 3. uri popoldne v Šoli prireditev Šaligre v enem dejanju »Tibotapci in burke v dveh dejanjih »Kmet Herod«. Igri priredi Mladežniška zveza. Med odmori sodeluje domaći pevski zbor. — V Celju ob 8. uri zjutraj v dvorani pri »Belem volcu« velik shod SKZ za celjsko okolico. Govori dr. Ogrizek. — Popoldne po večernicah na istem prostoru političen shod krščansko mislečega ženstva iz Celja in okolice. — V Rušah ob 3. uri popoldne v Šoli občni zbor ruškega pevskega društva.

V sredo, dne 30. aprila v Mariboru v dvorani Katol. delavskega društva (Flosarjeva ul. št. 4) ob 2. uri popoldne občni zbor Slov. kršč. socijalzveze. Udeležite se občnega zabora v obilnem štetvu!

V nedeljo, dne 4. maja v Vuženici in sicer pri Devici Mariji na Kannu ob 11. uri dopoldne na prostem velik ljudski shod. Nastopi več govornikov iz Maribora in drugod. Vsi na shod! — Na Vranskem po ranem opravil velik shod SKZ. Govori državni poslanec dr. Hohnjec. — V Račah ob 2. uri popoldne v zadružnem prostoru redni občni zbor Kmetijske zadruge z navadnim dnevnim redom.

V nedeljo, dne 11. maja pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah po večernicah v Šoli veselica »Izboraževalnega društva«. Na vsporedu so dve igri (Dr. Krek: »Tri sestre« in burka »V ječi«) ter petje. Sosedji pridite! — V Konjicah po večernicah v prostorih Kmetijske podrožnice občni zbor čebelarske podrožnice za konjiški okraj. Predava g. Juraničič o čebelorejji in se dva druga govornika o kmetijstvu, da bo za vsakega nekaj. Kdor želi sladkorja za pitanje čebel, naj javi število in vrsto plemenjakov in pošlje obenem na račun po 6 K za vsak kg naročenega sladkorja najpozneje do 2. majnika na Časi Janka, nadučitelja v Žitah p. Loče.

Novosti

Pobrežje pri Mariboru. Prenovili smo si staro Marijino kapelico na Zirkovški cesti v bližini županstva. Stalo je to delo 226.40 K. Zbirka med občani v ta namen je vrgla 256 K., tako da se je celi račun lepo poravnal. Županstvo izreka tem potom vsem častilcem Marije in darovalcem teh prostovoljnih prispevkov pristrano hvalo. Se pač vidi, da naše verno ljudstvo kljub viharnim časom še ni izgubilo spoštovanja do Matere božje. So pa vendar še izjeme. Ko je bila kapelica prenovljena, pride neko ženščina, pogleda Mater božjo in se izrazi približno tako-le: »O je, jetzt hob'n ma a bindiše Maria!« (Sedaj pa imamo slovensko Marijo.) Ta »strokovnjaka« sodba je prišla iz ust gospodinje, ki prav gotovo ne ve, kako izgleda prava Marija. Bila je prej natakarica v Mariboru in na razvitem Ogrskem (seveda!) in gotovo nima in ni imela časa za cerkev, da bi spoznala pravo Marijo! Poboljšaj se!

Sv. Lenart v Slovenskih gor. Na velikonočni ponedeljek je bil pri nas shod SKZ, ki je bil prav dobro obiskan. Govoril je državni poslanec dr. Hohnjec. Izvoljen je bil krajevni odbor naše slovenske kmečke stranke. Naše ljudstvo je slej ko prej v taboru S. K. Z. Na zborovanju sta bili sprejeti ti dve resoluciji: 1. Zborovalci SKZ zahtevajo, da naj vlada stori vsi, karkoli more, da pride vsa slovenska zemlja z vsemi slovenskimi prebivalci na Prekmurščem, Štajerskem, Koroškem, v Gorici, Trstu in Istri, kakor sploh vse jugoslovansko ozemlje pod oblast in kot last države SHS. 2. Zborovalci odločno ugovarjajo zoper krviteno odmero dohodinskega davka kmečkim posestnikom ter zahtevajo, naj vlada pozove davčno upravištvo, da s kmečkim ljudstvom ravna po načelu pravijenosti brez vsakega kritičnega pritiskanja.

Rače. Shod SKZ, ki se je vršil velikonočni ponedeljek, je bil zelo dobro obiskan. Dr. Leskovar je govoril o pomenu in nalogah kmečkega stanu v naši novi državi in razložil načele SKZ. Nadrevizor Pušenjak je razpravljal o gospodarskih razmerah našega ljudstva. Ustanovil se je krajevni pododbor SKZ za slišniško župnijo.

Slov. Bistrica. Na belo nedeljo, dne 27. aprila, ob 11. uri popoldne, bo v prostorih Okrajne hranilnice zelo važen razgovor, v kateremu so povabljeni vsi župani in vsi občinski odborniki, kakor tu-

di vsi drugi občani. Projekti vlastni komisiji S. K. Z. Kremer je podpisal v imenu okraja podlagi militarne vojne posejila in z tem grozno obremenil okraj. Ravno tako je projekti nemški odbor Okrajne hranilnice tudi podpisal podlagi militarne vojne posejila. Za Okrajno hranilnico pa jamči celi omaj. Tako je naš okraj dolžen tudi imeti jene Kranj, ki jih najbrž nikoli ne bo dobil nazaj. Kmetje, vi bi morali plačati 6 milijone K! Te bi bilo grozno! Zato je treba, da se razgovorimo o tej stvari in se otresemo teh plačil, ker drugače nam vzamejo naša posestva. Plačajo naj tisti, ki so to zakrivili, t. j.: nemški odborniki Okrajne hranilnice! Torej župani, odborniki in sploh vsi občani slovenjebistriškega okraja, pridite polnoštevno na ta razgovor, da odvrnete od sebe nevarnost, ki vam preti. Tako po tem razgovoru bo v istih prostorih okoli 12. ure shod Slovenske Kmečke Zveze, na katerem bodo poročal naš državni poslanec Pisek in drugi govorniki: Pridite na ta shod vsi moški in ženske, ki le morete, da izveste iz ust državnega poslanca, kako stoji vaša kmečka stvar sedaj in v budučnosti. Kmetje, če vam je kaj za vas blagor, prihite iz Črešnjevca, Laporja, Polskave, Sv. Venčesla, Tinja, Šmartna itd., sploh iz celega okraja na ta velevažen shod v Slov. Bistrico, ki se vrši tam na belo nedeljo ob 12. uri opoldne!

Ptuj. Praktični zdravnik dr. Oskar Ziegler ordinira ob dne 1. maja 1919 zopet v Ptiju (v Vičovi — Waidachach) his. št. 53.

Ormož. Minulo nedeljo je imela obrtna združiga za Ormož in okolico nekak občni zbor v bivši nemški Šoli. Pozdravljamo napredok in stanovsko organizacijo obrtništva. Obžalujemo pa, da se je občni zbor vršil po iniciativi gospodov neobrtnikov. Izvoljeni so bili večinoma pomočniki, doseđani posamezni člani začrtega pa niso bili obveščeni, da celo niti povabljeni. Če se ljudje, ki niti nimajo obrtniške pravice, porivajo iz golega strankarstva v ospredje, pošteni slovenski mojstri pa se prezirajo in bojkotirajo, potem pa tudi prav. Le tako naprej! Uspeh ne izostane. Zapomniti si treba le eno, da na pesek postavljena zgradba ne drži dolgo, če tudi jo stavijo gospodje, ki hočejo obvladati vse.

Ormož. Nas mestni mnhar Wernigg, ki je vedno pridno študiral »Štajerc«, zraven pa tudi val dobre poštenega slovenskega kmeta, je pred dnevi zmerjal ormožke Slovence, da so »prokleti Srbi«. Vprašamo Werningga, kdo mu je vozil zrnej v mlin, če ne slovenski kmetje. Od koga je zaslužil moko in denar, če ne od kmetov. Vojska ga je rešila ogromnih dolgov in nemškutarija pa da je ostal dema in pridno molzel kmete in revne ljudi, katerim je prodajal za drag denar moko. Svetujemo mu, da postane lepo ponizen, sicer pa naj gre čez mejo!

Dornova. Tudi Dornova napreduje. Imeli smo socijaldemokratični shod, ki ni imel nobenega uspeha. Vendar pa se je nekaterim celo priljubila beseda »socijal demokrat« in so začeli misliti, kaj mora to biti za ena pogacha, ker ni medena in tudi ne orehova. Poklicali so J. Belšaka naj on to pretubta. Zvečer gremo v gostilno k Hrgu ki je poštenjak od nog do glave. Obrnemo se do njega, naj nam pove, kaj je »socijal demokrat«. Res glave si močijo skoraj celo uro končno so prisli na dan, da to ni političan pak društvo ne zadovolje nečesar, o katerem pa ti pametni možički že doha nimajo. V besedo je posegel gostilcočar in Matjaž Golob, češ, tudi mi moramo imeti tako društvo. In pricela se je volitev. Določili so, da bo Hrg predsednik, Golob podpredsednik, sedlar sričničnik, blagajnik, vsevedni Belšak in njegov sin ordinanca; da njima se ne zoperstavi nihče in je ne v oti slabu vreme in počna ura pri nju nem opravil. — Žalbog, da še imamo več takih purmanov — starih štajercijancev, ki se šopirijo in delajo teme obrazje proti naši vladni. V resnicu bo treba proti takim pličkom ki še zmirač tožijo za Ornigovim Jakom krokodilove solze, drugace postopati.

Celje. V tukajšnjem nemškem »Studentenheim« so priceli prodajati vsakovrstno počitno perilo, obliko, posodo, je torej vendar enkrat ko sec vzgojeval še nekaj renegatov. — Umrl je takojšnji špediter Franc Pele.

Stari trg. Kaj vse se ne dogodi na naši pošti! Za obendo stari trg se namreč oddaja pošta prilikom vsakega trgovca in postilnicarju. Tukaj si jo lahko vsak ogleda kadar in kakor si hoče. Še slabši je s časnikami. Posebno dočasniki niso varni. Pa tudi marsikateri teden, na primer »Slov. Gospodar« gre »adijo, srečen pot!« Stranke pa ki plačajo naročnino, naj se tolazijo stem da je tudi dobro, če drogi čitajo novice. — Dostavljajo vrednosti: Če je res tako, pa se pritožte na postno ravnatelstvo v Ljubljani.

Radgona. Na cvetno nedeljo so se zbrali na prekmurski fantje in klenili, da si ostrovijo svoj orlovske odsek. Vodstvo je prezel br. Šifrer, že ležniški vrudnik ki se je z veliko vremem poprijel

dela in zbuja v nas pravega orlovskega duha in pravo veselje do društva. Zato pa vsi slovenški fantje iz Prekmurja in Gornje Radgona, pristopajte polneštevilno v naše vrste, da pokažemo ljudem, da se ne sramujemo priznati vsemu svetu, da smo Slovenci, pošteni Slovenci, Orli z dušo in krvjo.

Možica. Oskrbnik takšnjega rudnika gospod Grantschnigg je dobil 48 ur in ultimatum in je moral onkraj državne meje SHS. Zakaj? Vzroki dovolj. Že samo to, da ga niti en delavec ni moral, bi bilo zadostno za njegovo odstranitev. A poglaviten varok je bil — tako se govorí — da je pod kinko uradnega dopisovanja z ravnatelstvom rudnika v Celovcu izdajal našo stvar in delal prospaldo za Nemško Avstrijo. Gospoda so pustili čez mejo. Leta 1914 je par klepetulj začrnil roščega g. kaplana po nedolžnem, a njega niso poslali v Švico ali kam, ampak v arest v Gradec. Tako bi se spodbilo tudi v tem slučaju, osobito ko imajo dekaze v rokah. Mož, četudi oskrbnik miljonskega rudnika, spada v arest, ker bi delal sam pokoro za svoje grehe. Na njegovo mesto je prilet že Slovenec. Torej je tudi v tem oziru malo popravljeno.

Črna. Ko je umrl občinski tajnik, se je služba razpisala. Priglasilo se je precej prosilcev, med njimi je prosil za službo tudi domačin Rudolf Hang, ki ima vse zmožnosti, da bi vodil in opravil posle občinskega tajnika. Ko je pri občinskem odboru prišlo do glasovanja, so domačina zavrgli edino zato, ker je krščanskega prepričanja in vnet delavec za svojo stvar. Če je to zadosten vzrok, odredi kruh domačemu delavnemu fantu je vprašanje, vendar se bo način moral zabeležiti, morda pride prav. — Novi tajnik je gospod Ermenc iz Mozirja. Pričakujemo od njega, da bo zvesto opravil svoje posle v korist občine. Zato pozdravljen!

Črna. Bivše »Gospodarsko društvo za Mežiško dolino«, v katerem so včlanjeni delavci obeh strank, je prišlo v roke socialistov. V odboru ni niti enega naših. Da je to našije in krivica, ki se je zgodila mogočni naši manjšini, je razvidno. Naši ljudje bodo prišli do prepričanja, da si morajo iskati pomoč v lastnih konzumnih društvih, in Ljubljani do sklepa, da bo ustavovitev konzumov podpirala.

Črna. Socjalistični konzum je bil te dni občutno okrazen. Na dosedaj neumljiv način so vlemlci odnesli nekaj tisočakov denarja in tudi živeža, tako da znaša skupna škoda okoli 15 000 K. Ker je žal tudi nekaj naših katol. kmetov tam učlanjenih, zahtevamo da se stvar strogo preide. Kako pride kmet do tega, da bo plačeval stroške za škodo, ki se je zgodila vsled prevelike nemarnosti. Navsezadnje je pa ropanje celo po delavskih skladščih imenitna kritika boljševskega komunizma in samo dosledno zadno dejanje tega osrečujučega evangelija. Ali se bodo odprle oči tem, ki so za blodili. Če se izpodkopuje poštenje in odgovornost javno, kio bo zameril človeku, ki se ravna po teh naukih.

Črna. Grof Thurn ima v našem kraju obsežna posestva na katerih ima svoje najemnike. Če so veleposestva zasežena, potem bi bilo samoobseb razumljivo, da se postavijo pod državno nadzorstvo tudi oskrbniki teh veleposestev. Do sedaj se blagodejen upliv te naredbe pri čaših zagrizenih nemških oskrbnikih ne pozna. Kako si upa gospod Wurzer nekemu najemniku groziti še sedaj, ko je pristopil k Slov. kmet. podružnici. Potem se neha že vse. Vlada naj spravi pod kuratelo tudi ljudi, oziroma naj jim da potne liste čez mejo ne niti sedaj nočejo mirovati. — Naši najemniki bi bili tudi radi kmalu na sestrem, kako se bo delitev vršila. Sicer vedo, da je stvar težavna, a nači se začele že sedaj podrobne priprave v krajevih zastopih, da bo potem šla stvar hitreje izpod rok. Pa kaj, ko ni od nacer navodil. — Kmet bi rad posejal svoja omrežia varjena polja, pa od nacer ni mogoče dobiti semenskega žita. Posejajanje v vigredi in v jeseni planjave rumenega klasja, po zimi pa polna skladšča, to se mi zelo važno domovinsko delo. Zato je naravnost neodpuščljiva nemarnost vseh odgovornih mest, da ne morejo dati kmetu semena. Treba občutno kaznovati par veržnikov in prehrana Jugoslavije rešena, boljševizmu pa odvzeta ena gospodarska sila. Tako bo pa naš kmet v jeseni zopet kupova mestu da bi vsaj sebe preživiljal. Naj »Žitn« zavod v Ljubljani takoj da potrebe množine žita Slov. kmet. družbi na razpolago, ki ga bo potem raspela po deželi. — Če bodo delili boljševiki, bodo tudi bolj veseli, če bodo dobili polna polja in ne praznih ledin.